N°. 54. 1851.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

TE MIDDELBURG [stamp]

Dingsdag 6 Mei.

Besturen en Administratien.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.
PROVINCIE ZEELAND.
AANBESTEDING.

Op Donderdag den 8 Mei des jaars 1851, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de Provincie Zeeland, of bij deszelfs afwezendheid, door een der Leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 11de District, aan het lokaal van het Provinciaal Bestuur te Middelburg, worden aanbesteed:

a. *Het verbeteren en bestraten van de volgende* AARDEWEGEN:
1. Van de Stad Axel naar de Axelsche Sassing, over 2440 Ellen lengte;
2. Tusschen Axel en Neuzen over 2315 Ellen lengte; en
3. Tusschen de Stad Hulst en Walsoorden, over eene lengte van 5480 Ellen, benevens 550 Ellen lengte Bestrating met nieuwe Klinkermoppen, breed 4 Ellen; en

b. *Het* AFDAMMEN *van de* AXELSCHE SASSING, *met den aanleg van eene* LOS- en LADINGPLAATS *aldaar*.

Alles met inbegrip der vereischte Materialen en één jaar onderhoud na de voltooijing dezer werken.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele Inschrijving en bij Inschrijving en opbod, volgens art. 13 en 10 der Bestekken.

De Bestekken der bovengemelde Aanbesteding zullen, boven en behalve aan het lokaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zeeland, te Middelburg, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde Provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende drie dagen vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat *A. Caland*, te Middelburg, en den Ingenieur *J. Dirks*, te Neuzen. De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

De Minister van Binnenlandsche Zaken *verwittigt de gegadigden, dat de* Inschrijving-biljetten *voor de Besteding bij* enkele Inschrijving *der op den 8 Mei aanstaande te houden Aanbesteding van den aanleg van Griend- en Straatwegen in de Provincie Zeeland moeten gesteld zijn op een* Zegel, *voor* elk Perceel afzonderlijk, *en vermelden de namen en voornamen der* Borgen (*voluit geschreven*) *benevens hunne woonplaatsen.*

Voorts dat de Biljetten daags vóór de Besteding *aan het Lokaal van het Provinciaal Bestuur van Zeeland moeten zijn ingezonden.*

's Gravenhage, den 2 Mei 1851.
Voor den Minister van Binnenlandsche Zaken,
De Secretaris-Generaal,
J. SCHRÖDER.

STEDELIJKE POLICIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad MIDDELBURG;

Gelet op § 3 Art. 33 van het Reglement van algemeene Plaatselijke Policie,

Herinneren mits deze elk en een iegelijk aan de daarbij vastgestelde bepaling, *volgens welke het aan de Voerlieden van Vrachtwagens, geladen of ongeladen, verboden is hunne Paarden te laten draven of galopperen*, onder mededeeling dat, ter voorkoming van ongelukken, aan voorschrevene bepaling ten strengste de hand zal worden gehouden.

Gedaan ten Raadhuize der Stad Middelburg, den 2 Mei 1851. Burgemeester en Wethouders voornoemd,
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
Ter ordonnantie van Hun Ed. Achtb.,
M. F. LANTSHEER.

NATIONALE MILITIE.
OPROEPING VAN VERLOFGANGERS.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad MIDDELBURG, volgens overeenkomstig de circulaire van den Heer Staatsraad Commissaris des Konings, van den 28 April jl. (*Provinciaal Blad no. 67*), bij deze op de Miliciens van de ligting van 1850, die ten voorleden jare bij de Korpsen van het leger in reserve zijn gesteld, daaronder ook begrepen die Miliciens, welke in dat jaar voor het buitengewoon contingent, in vervanging van manschappen van de ligtingen van 1848 en 1849, zijn ingedeeld, om op *Donderdag* den 15 Mei aanstaande, des morgens ten half acht ure precies, in de koopmansbeurs te verschijnen, ten einde aan den Heer Staatsraad Commissaris des Konings in deze Provincie, te worden overgegeven, om in werkelijke dienst over te gaan.

En worden mitsdien gemelde Miliciens, ter vermijding der Strafbepalingen, tegen nalatigheid in deze vastgesteld, tot eene geregelde opkomst ten voorschreven dage, uur en plaats, aangemaand.

En zal deze worden afgekondigd, mitsgaders in dezer Stads-Courant geplaatst.

Gedaan ten Raadhuize der Stad Middelburg, den 2 Mei 1851. Burgemeester en Wethouders voornoemd,
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
Ter ordonnantie van Hun Ed. Achtbare,
M. F. LANTSHEER.

VERPLAATSING FABRIEK.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad MIDDELBURG, ontvangen hebbende een request van *Willem Pieter van de Kamer*, houdende verzoek tot verplaatsing zijner Camphine Fabriek in Perceel Wijk I. No. 10, Kadastraal bekend Sectie C. No. 370.

Brengen het bovenstaand verzoek ter kennis der Ingezetenen, onder mededeeling dat, naar aanleiding van het koninklijk besluit van den 31 Januarij 1824 (*Staatsblad no. 19*), *rakende de vergunningen ter oprigting van sommige Fabrieken en Trafieken*, op Vrijdag den 9 dezer, des namiddags ten één uur, ten Raadhuize dezer Stad, de vereischte informatien *de commodo et incommodo*, met opzigt tot deze verplaatsing der Fabriek zullen worden genomen, wordende mitsdien een ieder, die vermeenen mogt daartegen eenige bezwaren te moeten kenbaar maken, uitgenoodigd, zich ter aangewezen plaats en uur daartoe te vervoegen.

Gedaan ten Raadhuize der Stad Middelburg den 2 Mei 1851. Burgemeester en Wethouders voornoemd,
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
Ter ordonnantie van Hun Ed. Achtbare,
M. F. LANTSHEER.

Binnenlandsche Tijdingen.

MIDDELBURG, den 5 Mei.

Men leest in de *Nederlandsche Stoompost*:

„Wij kunnen met zekerheid melden, dat thans op nieuw aanvraag is gedaan tot verkrijging der concessie tot het graven van een kanaal van *Vlissingen*, langs de stad *Middelburg* tot in de haven, die bij laatstgenoemde stad eindigt, benevens het afsluiten van het *Sloe*, door middel van een aarden dam, waardoor de eilanden Walcheren en Zuid-Beveland zouden verbonden zijn. Ook dit schoone en nuttige werk hopen wij verwezenlijkt te zien, gelijk wij hierop, om de soliditeit der personen, die de aanvrage deden, durven vertrouwen. Wij vleijen ons, dat tegen dit ontwerp door de regering, die het reeds zoo vaak behandelde, geene noodelooze bezwaren zullen geopperd worden."

Wij kunnen het bovenstaand berigt in allen deele bevestigen, en er bijvoegen, dat het adres, waarbij aan den koning de vergunning wordt aangevraagd tot het uitvoeren dier werken, is onderteekend geworden door de heeren: jhr. mr. *M. C. Paspoort van Grijpskerke*, mr. *J. F. Bijleveld*, dr. *J. C. van den Broecke*, mr. *G. A. Fokker* en *Dirk Dronkers*.

Wij twijfelen niet of dit berigt zal algemeen met de meeste belangstelling worden vernomen en moet dus tot den wensch leiden, dat een ontwerp, tot welks verwezenlijking reeds gedurende een tal van jaren met groote volharding zoovele pogingen zijn in het werk gesteld, thans met een gunstig gevolg moge worden bekroond, opdat het zijne rijkbelovende vruchten levere tot opkomst en bloei der stad onzer inwoning niet alleen, maar ook tot opbeuring van handel en nijverheid in ons gansch gewest.

— Gisteren avond omstreeks 6 ure begaven zich de schipper met eenige andere personen van een niet ver van Westkapelle voor anker liggend visschers vaartuig naar den wal. Toen vier van hen kort daarop weder naar het vaartuig wilden terugkeeren is de sloep, boven het zuidwaartshoofd door eene stortzee omgeslagen, ten gevolge waarvan twee der zich daarin bevindende personen onmiddelijk zijn verdronken, terwijl de beide overigen die zich nog aan den kiel der boot vastklemden de noordzee zijn ingedreven en daar gewisselijk den dood hebben gevonden.

Door het in zee brengen van eene sloep van de directie van Walcheren zijn, doch vruchteloos, pogingen tot redding aangewend.

— In het burgerlijk en militair huis van verzekering heeft men verleden week vermoedelijk een kindermoord ontdekt. De bedrijfster, door de regtbank te Zierikzee tot eene correctionele gevangenisstraf van één jaar veroordeeld, en onlangs alhier overgebragt, schijnt haren toestand, tegen alle waakzaamheid in, te hebben kunnen verborgen houden.

— Wij zijn verzocht te melden, dat dezer dagen door het hard rijden van een vrachtwagen, een kind aan beide beenen is overreden, en dat onmiddelijk tegen den voerman door de policie proces-verbaal is opgemaakt.

— Wij vestigen gaarne bij vernieuwing de aandacht onzer lezers, op de sedert ruim zes jaren te *Amsterdam* gevestigde *Maatschappij van Algemeene Renten-Verzekering*; welke inrigting ten doel heeft om aan hare deelnemers tegen betaling van volgens den ouderdom geregelde inlagen, eene *Jaarlijks opklimmende rente* te verzekeren.

Blijkens de hieronder geplaatste advertentie, is thans, ook alhier opengesteld de deelneming in de *derde societeit*. — Tot op het tijdstip dat er voor deze societeit een genoegzaam kapitaal zal zijn ingeschreven om dezelve te constitueren, genieten de deelnemers jaarlijks de rente à 4 pct. van het door hen gestort bedrag, welk bedrag ingeval van overlijden wordt terug betaald; zoo als zulks bij het gewijzigd art. 7 der statuten, nader is bepaald; en welke statuten bij den heer agent alhier gratis ter lecture worden uitgereikt, alwaar ook voor de belanghebbenden ter lezing ligt, de balans over het maatschappelijke jaar 1850—1851.

— Door de Nederlandsche handel-maatschappij is voor deze stad bevracht geworden, het schip *Minerva*, kapitein *van Boven*.

— Donderdag middag is Z. M. de koning en hoogstdeszelfs gevolg met den gewonen beurstrein, in de hoofdstad aangekomen. Na in het stationsgebouw van den Hollandschen spoorweg door den president der maatschappij, den heer *Serrurier*, en den commissaris, den heer *Gerken*, te zijn gecomplimenteerd, is Z. M. door de met vlaggen versierde straten en te midden eener groote menigte volks naar het paleis gereden, terstond op het balcon verschenen, en door de volksmenigte, die den geheelen dam bedekte, op de hartelijkste wijze begroet, hetgeen door Z. M. op het minzaamst werd beantwoord.

Vrijdag heeft Z. M. aan civiele en militaire autoriteiten audientie verleend, welke zeer talrijk bezocht werd. Des middags was er een diner van 50 personen ten hove. Het muzijk der stedelijke schutterij heeft zich ten een ure des middags op den dam voor het paleis doen hooren. Zaturdag heeft Z. M. de roei- en zeilvereeniging en het instituut [illegible]

— Wanneer het ontwerp van gemeente-wet aangenomen en alzoo wet zal zijn geworden, zal spoedig tot de verkiezing van de leden der gemeenteraden moeten worden overgegaan. Het is daarom den minister van binnenlandsche zaken geraden voorgekomen, dat de gemeente-besturen zich nu reeds met het voorbereiden van al wat tot het opmaken der lijsten van kiezers voor den gemeente-raad vereischt wordt, bezig houden.

— Op uitnoodiging van het departement van financien, is het den burgemeesters in de verschillende steden en gemeenten aanbevolen, met de afkondiging en verzending van de kohieren der grondbelasting, steeds den meesten spoed te maken, en dit wel in verband met eene gewenschte, zooveel doenlijk spoedige opmaking der lijsten van de belastingschuldigen door de rijks-ontvangers, tot aanwijzing der kiezers.

— Z. Exc. de minister van oorlog heeft aangekondigd dat er gelegenheid bestaat om voor de dienst in Oost-Indie te worden geplaatst: *a.* voor de militaire genie op Java, als instrumentmaker (voor mathematische, physische en optische instrumenten); *b.* voor de werkkompagnie bij den artillerie-constructiewinkel te Soerabaya, als smeden (hoofdzakelijk vuurwerkers), wagenmakers, instrumentmakers, ijzerdraaijers, houtdraaijers en ijzergieters. De voorwaarden der plaatsing zijn te vinden in de *Staats Courant* van den 2 dezer.

— Men leest in het *Handelsblad*: „Een dagblad spreekt van een ongeval, den Nederlandschen gezant te Parijs overkomen. Wij kunnen de verzekering geven, dat dit ongeval geen ander is, dan dat een steen, door een spelenden straatjongen te Parijs geworpen, den generaal bij het oog heeft getroffen, doch dat de achtingwaardige grijsaard daarvan geene andere nadeelige gevolgen heeft ondervonden, dan dat het gezigt van het regter oog eenigzins is beleedigd. Overigens heeft Zijne Excellentie niet opgehouden, de meest volmaakte gezondheid te genieten."

— Den 1 dezer heeft de heer *E. G. van der Plaat*, directeur en kommandant der marine te Willemsoord, afscheid genomen van de hoofd- en mindere ambtenaren aldaar, en heeft hun vervolgens den schout-bij-nacht *Enslie* als zijn opvolger voorgesteld.

Den Helder 2 mei. De état-major van de op 1 mei in dienst gestelde rijks-korvet VAN SPEYK, is als volgt: kapit. ter-zee-kommandant *P. Sauvage*, luitenant-ter-zee 1ste kl. 1ste officier *P. van Woelderen*, luitenants-ter-zee 2de kl. *P. F. Bezemer*, *A. A. van Gendt* en *N. F. W. van de Wall*; officieren van gezondheid 2de kl. *N. Moerland* id. 3de kl. *T. J. Gebel*, officieren van administratie 2de kl. *H. O. G. Tuning*, scheepsklerk *F. J. Vernede*, 2de luit. der mariniers *W. G. Tuning*.

— De commissie van landbouw in Groningen, in verband met het departement der Nederlandsche maatschappij tot bevordering van nijverheid, zal gelegenheid geven tot het tentoonstellen van voorwerpen, tot den land- en tuinbouw betrekkelijk, op den 24, 25 en 26 september aanstaande. Bij het te dier zake uitgegeven programma zijn 13 zilveren en een gouden medaille uitgeloofd.

— Men meldt uit de gemeente de Leek, provincie Groningen, dat aldaar de longziekte onder het vee is uitgebroken. Twee runderen door die ziekte aangetast, waren bereids op last van gedeputeerde Staten afgemaakt.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER. — *Zitting van 1 mei.*

In deze zitting heeft jhr. mr. *H. J. van der Heim*, na het afleggen der gevorderde eeden, zijne betrekking als commies-griffier van de kamer aanvaard.

Aan de orde van den dag was de behandeling van het vraagstuk, of de heer *W. J. Tonckens*, die bij continuatie aangesteld is tot kantonregter, in het kanton Meppel, en die herbenoeming heeft aangenomen, ingevolge art. 97 der kieswet, heeft opgehouden lid der kamer te zijn? Over die vraag hebben de beraadslagingen plaats gehad. Eerst wordt door den heer *van Sasse van Ysselt* eene motie van orde voorgesteld, daartoe strekkende, dat, aangezien de aanvaarding der gemelde betrekking door den heer *Tonckens* eerst den 8 junij moet plaats hebben, de kamer besluite, dat het tijdstip der beslissing nog niet daar is. Deze motie wordt verworpen met 19 tegen 13 stemmen. Daarna wordt de vraag zelve behandeld, of de kamer, na kennis genomen te hebben van den brief des heeren *Tonckens*, van oordeel is, dat die heer nog als lid moet aangemerkt worden? Die vraag wordt met eene meerderheid van 19 tegen 11 stemmen ontkennend beslist, zoodat de heer *Tonckens* opgehouden heeft, lid der kamer te zijn.

Vervolgens zijn de verschillende, door de tweede kamer goedgekeurde ontwerpen tot het verleenen van naturalisatie, achtereenvolgens met algemeene stemmen aangenomen.

Zitting van 2 mei.

In de vorige zitting zijn achtervolgens aangenomen de navolgende wets-ontwerpen, als: dat tot regeling van de verjaring der straffen, uitgesproken krachtens de wetten van 16 mei 1829 en 1 junij 1830, met algemeene stemmen; dat tot regeling van het fonds van koopprijzen van domeinen, mede met algemeene stemmen; dat tot wijziging der wet van 28 julij 1850, betreffende het Nederlanderschap met 20 tegen 13 stemmen; hebbende daartegen gestemd de heeren: *van Heeckeren van Wassenaer*, *Borski*, *van Nispen van Pannerden*, *van Rhemen van Rhemenshuizen*, *Cost Jordens*, *van Beeck Vollenhoven*, *van Andringa de Kempenaer*, *van Wessem*, *Insinger*, *van Eysinga*, *Martens van Sevenhoven*, *van Swinderen* en *van Zuylen van Pallandt*; dat tot regeling der ontvangsten en uitgaven wegens verstrekkingen door de departementen van marine en oorlog, met 32 tegen ééne stem, die van den heer *van Nispen van Pannerden*; dat tot wijziging der tarieven van inkomende regten in Nederlandsch-Indie, met algemeene stemmen; dat tot wijziging der wet van 1846 op de burgerlijke pensioenen, met 25 tegen 2 stemmen, die van de heeren *Bosch van Drakestein* en *Borski*, en dat tot regeling der reis- en verblijfkosten van de Provinciale staten met 22 tegen 11 stemmen, hebbende daartegen gestemd de heeren: *van Nispen van Pannerden*, *van Sasse van Ysselt*, *van Rhemen van Rhemenshuizen*, *van den Dries*, *van Wessem*, *Insinger*, *van Eysinga*, *van Foreest*, *de Brauw*, *Bosch van Drakestein* en *Borski*.

Het wets-ontwerp tot verhooging van het VIIIste hoofdstuk der begrooting van 1851, voor herstel eener sluis te Willemsoord, is met 25 tegen 8 stemmen verworpen.

Voor hetzelve hebben gestemd de heeren: *'t Hooft*, *van Rijckevorsel*, *Cost Jordens*, *van Foreest*, *de Brauw*, *van der Lek de Clercq*, *Bosch van Drakestein* en *Bosch*.

Daarna is de vergadering tot nadere bijeenroeping gescheiden.

Burgerlijke Stand.

Gedurende de afgeloopene maand zijn in de registers van den Burgerlijken Stand der Stad *Middelburg* ingeschreven als:

Geboren: 55 kinderen; 23 van het mannelijke en 32 van het vrouwelijke geslacht.

Overleden: 44 personen (waarvan een elders); 23 van het mannelijke en 21 van het vrouwelijke geslacht.

Levenloos aangegeven: 5.

Van de overledenen waren beneden den ouderdom van een jaar, 9; van 1 tot 5 jaren oud, 7; van 5 tot 10 jaren, 3; van 10 tot 15, 1; van 15 tot 20, 0; van 20 tot 25, 2; van 25 tot 30, 1; van 30 tot 35, 0; van 35 tot 40, 2; van 40 tot 45, 0; van 45 tot 50, 4; van 50 tot 55, 3; van 55 tot 60, 2; van 60 tot 65, 1; van 65 tot 70, 5; van 70 tot 75, 1; van 75 tot 80, 1; van 80 tot 85, 2; van 85 tot 90, 0.

Gehuwd 13 paren.

Gedurende de maand april 1851 zijn in de registers van den Burgerlijken Stand der stad *Vlissingen* ingeschreven, als:

Geboren 23 kinderen; 13 van het mannelijke en 10 van het vrouwelijke geslacht.

Overleden 25 personen; 16 van het mannelijke en 9 van het vrouwelijke geslacht. (Onder dezelve is begrepen een militair in het hospitaal, en 5 elders overledenen doch alhier ingeschrevenen). Levenloos aangegeven: 1.

Van de overledenen waren beneden den ouderdom van een jaar, 8; van 1 tot 5 jaren oud, 3; van 5 tot 10 jaren, 0; van 10 tot 15, 0; van 15 tot 20, 0; van 20 tot 25, 0; van 25 tot 30, 1; van 30 tot 35, 3; van 35 tot 40, 3; van 40 tot 45, 1; van 45 tot 50, 0; van 50 tot 55, 1; van 55 tot 60, 1; van 60 tot 65, 0; van 65 tot 70, 1; van 70 tot 75, 1; van 75 tot 80, 1; van 80 tot 85, 1; van 85 tot 90, 0.

Gehuwd 10 paren.

Buitenlandsche Tijdingen.

Engeland. — *Londen 1 mei.* Het belangrijk feest van heden, de plegtige opening der tentoonstelling, heeft alle gunstige verwachting die men zich daarvan had kunnen beloven, nog overtroffen; alles, het overheerlijke weder, niet onder de kleinste aangenaamheden gerekend, heeft hiertoe bijgedragen en, ofschoon de plaatsing der goederen van binnen nog niet geheel geregeld was, heeft zulks aan het algeheel niet het minste nadeel gedaan.

Omstreeks negen ure in den morgen begonnen de rijtuigen zich aan de onderscheidene toegangen tot het paleis der expositie te vertoonen en de reeks daarvan heeft op zijn minst derde half uur onafgebroken aangehouden. De orde is daarbij geen oogenblik gestoord geweest, evenmin als bij het binnengaan van de houders van toegangsbewijzen; en evenwel wordt het getal van hen, die bij de inwijdingsfeest zijn toegelaten, op ruim 28,000 geschat.

Nog sloeg de klok van het paleis 12 ure, het bij het programma daartoe bepaalde tijdstip, toen H. M. vergezeld van prins *Albert* en van de jeugdige prinsen, de zaal binnentrad. Een driewerf herhaald *hurrah* weergalmde oogenblikkelijk en deed H. M. de geestdrift kennen, met welke zij ontvangen werd, terwijl het talrijk daartoe bestemde koor, inmiddels het nationale lied begon aan te heffen.

Na de vorstelijke personaadjes was de hertog van Wellington degene, in wien het verzameld publiek de meeste belangstelling betoonde; gebogen door de jaren, ging hij gearmd met zijnen voormaligen wapenbroeder, den markies van Anglesey.

Het corps diplomatique liet in deze den voorrang aan de buitenlandsche commissarissen, op welke het onmiddelijk volgde; onder deze laatsten bevond zich ook een Chinees, voorzeker wel de eerste die in eenige Europesche plegtigheid, officieel mede gefigureerd zal hebben.

Het vorstelijk gezelschap is met zijn gevolg de ruimte, die in het midden, tusschen de ter wederzijde geplaatste reijen stoelen opengelaten was, in de volle lengte doorgegaan, en ofschoon geene gala-toiletten waren voorgeschreven, waren de meeste toch oogverblindend luisterrijk.

De aartsbisschop van Canterbury, bijgestaan door twee leden van de Engelsche Klerezy, heeft het gebed gedaan, tot inroeping van 's Hemels zegen over de onderneming. Voorts heeft prins *Albert* voorlezing gedaan van een kort verslag der werkzaamheden van de commissie, waarna een der buitenlandsche commissarissen de heer *Sallandrouze*, namens allen, eene aanspraak tot de koningin heeft gerigt. Het zingen van het Hallelujah van *Handel* heeft hierna de plegtigheid besloten, die in alles niet langer dan een uur heeft geduurd.

Nadat het vorstelijk gezelschap de zaal weder verlaten had, heeft het publiek, hetwelk zich er in bevond, vrijelijk door het ruim en al de galerijen kunnen circuleren, hetgene dan ook den ganschen namiddag heeft geduurd.

— Zondag morgen had hier eene treurige gebeurtenis plaats. De heer *F. G. Camp*, een der commissarissen tot regeling der voor de groote tentoonstelling bestemde voorwerpen uit Nederland, eindigde in zijn slaapvertrek, zijn vier-en-twintigjarig leven op eene plotselinge wijze. Men denkt dat hij zich uit overdrevene bezorgdheid voor de hem opgedragen taak te zeer had overspannen. De Nederlandsche consul *May* was bij de schouwing van het lijk tegenwoordig.

— De admiraal sir *Edward Codrington*, onder anderen door zijne deelneming aan den zeeslag van Navarino ten jare 1827 beroemd, en die acht-en-zestig jaren dienst telde is gisteren, na langdurige ziekte, in den ouderdom van een en tachtig jaren overleden. Van 1832 tot 1840 was hij lid van het lagerhuis en steeds een voorstander van vrijzinnige beginselen.

— Gedurende den dag van gisteren zijn zoo uit Frankrijk als Nederland eene ontzettende menigte personen aangekomen, met begroot hun getal op 50,000; de gaauwdieven hebben aan de verschillende stations reeds goede zaken gemaakt.

— Voor de bezigtiging der tentoonstelling zijn reeds omtrent 20,000 abonnements-kaarten afgegeven. De aandrang is zoo groot, dat zelfs de commissarissen de tentoonstelling niet kunnen bezigtigen, zonder van zoodanig toegang-biljet voorzien te zijn.

— De tot eergisteren voor den toegang tot het gebouw der tentoonstelling bij de commissarissen ontvangen gelden bedragen reeds eene som van 76,679 p. st. (*f* 920,148.)

— Op 22 julij zal hier weder eene bijeenkomst van het vredes-congres worden gehouden.

— Beurs is er heden niet gehouden en zelfs zijn de meeste winkels gesloten gebleven.

Duitschland. — *Weenen 29 april.* Een dagblad wil weten, dat men voornemens is, een prins van het keizerlijk huis, waarschijnlijk den aartshertog *Leopold*, een zoon van aartshertog *Reinier*, een jong mensch van 28 jaren, aan het hoofd van het bewind in Hongarije te stellen.

— Op den banus van Kroatie, baron *Jellachich*, is geschoten, maar de moordaanslag mislukte. De reis van den keizer naar Kroatie, die tegen mei bepaald was, is voorloopig uitgesteld.

— Uit Klagenfurt meldt men, dat *Görgey* nog meer in stilte leeft, dan hij tot dusverre gedaan heeft, en dat hij zich bijna niet meer in het openbaar vertoont.

— De koning van Griekenland is op zijne terugreis naar Athene, alwaar hij den 13 mei zal aankomen, alhier gearriveerd. Z. M. zal acht dagen hier verblijven. Het Egyptisch-Turksche geschil is bijgelegd. Baden en het postgebied van Turn en Taxis zijn tot de Duitsche post-vereeniging toegetreden.

Berlijn 1 mei. De tweede kamer zal morgen een begin maken met de discussie over de drukpers-wet. De zitting van heden leverde niets bijzonders op.

— De Fransche regering heeft dezer dagen nieuwe depeches naar Weenen gezonden, waarbij zij verklaart, in hare vroegere meening, omtrent het deelnemen van de niet Duitsche provincien van Oostenrijk aan den bond, te volharden.

— Volgens geruchten wordt bij het ministerie van justitie een wets-ontwerp vervaardigd, strekkende om de bewijskracht, welke koopmansboeken tegenwoordig bezitten, zoo al niet geheel op te heffen, dan toch merkelijk te wijzigen.

Frankfort 1 mei. Naar men verneemt zullen de conferentien te Dresden den 15 dezer gesloten worden.

— In den nacht van 25 op 26 april is het stadje Traunstein in Opper-Beijeren door een vreeselijken brand nagenoeg geheel vernield. Al de kerken en openbare gebouwen benevens de meeste woonhuizen, zijn in de asch gelegd. Het stadje telde 2104 inwoners, die te zamen 570 huisgezinnen uitmaakten.

— De Britsche lucht-reiziger *Coxwell*, die zich thans te Berlijn bevindt en reeds menigen togt heeft ondernomen, heeft eene lucht-reis te paard willen volvoeren. De policie heeft hem echter het verlof daartoe geweigerd, uithoofde van het daaraan verbonden gevaar voor den persoon, en de onnoodige pijniging van het dier.

Portugal. — Alhier nemen de zaken eene wending, welke van een ernstigen aard kan worden. De Spaansche ambassadeur te Parijs heeft met den telegraaf het navolgende berigt uit Madrid, van den 30 april ontv.: „Ten gevolge van het aanhouden van eenige officieren en soldaten, is de bezetting van Oporto den 24 in opstand geraakt, en heeft zij zich voor den generaal *Saldanha* verklaard. Na een gevecht van twee uren, is de genoemde generaal, welke zich ter sluik in de stad had bevonden, doch dezelve reeds had verlaten en den weg naar Vigo had ingeslagen, om zich aldaar aan boord van een Engelsch vaartuig in te schepen, door de opstandelingen teruggeroepen. De bevolking heeft zich voor dezen laatsten verklaard."

Frankrijk. — *Parijs 1 mei.* In de zitting der wetgevende vergadering op heden viel wederom weinig belangrijks voor. Verschillende ingediende wets-ontwerpen werden naar commissien van onderzoek verzonden. De beraadslagingen liepen alleen over het wets-ontwerp betreffende de voltooijing van den Westelijken spoorweg, waarvan ten slotte het 1ste artikel werd aangenomen.

— Bij de wetgevende vergadering is een voorstel ingediend, betreffende de besmettelijke longziekte onder het rundvee, strekkende om 1 eene som van fr. 30,000 voor de regering beschikbaar te stellen tot goedmaking der kosten van een onderzoek naar den aard dier ziekte en de middelen daartegen; 2. de regering uit te noodigen een wets-ontwerp in te dienen over hetgeen de administratie zou kunnen doen, tot voorkoming dier ziekte en tot leniging harer geadeelde uitwerkselen.

De longziekte rigt, volgens de voorstellers, in verscheiden departementen aanmerkelijke verwoestingen aan.

De vergadering heeft besloten het voorstel in overweging te nemen.

— Het plan is gevormd om maandag Bonapartistische feestmalen aan te rigten.

— Men zegt, dat er tusschen onderscheidene rijken van Europa onderhandelingen zullen gevoerd worden, om een muntstelsel in te voeren.

— Er schijnen nog pogingen aangewend te worden om rustverstoringen op den 4 mei e. k. den verjaardag van de vestiging der republiek, te bewerken. Er is dezer dagen hier en daar een opruijend geschrift onder het werkvolk verspreid, uitgaande van onbekende lieden, zich noemende de hoofd commissie van het verzet, die sedert eenigen tijd reeds verscheiden dergelijke stukken onder het volk hebben gebragt, en die met de naar Londen geweken Fransche volksmenners in nauwe betrekkingen en druk verkeer schijnen te staan.

In dat stuk leest men bij voorbeeld: „Thans kan, mag, moet er geen pardon meer zijn. Beantwoordt den wederstand met kogels, met staal en vuur. Het jaar 1851 vulle de leemte aan die 1793 liet bestaan. En daarmede zal alles afgedaan zijn."

Terwijl de policie de verspreiders van dit schandsuk opspoort, vermanen de democratische Parijsche bladen de menigte dringend om aan dergelijke opruijingen geen gehoor te geven.

De policie is er in geslaagd de drukkerij op te sporen, waar dit geschrift is gedrukt. De persen zijn in beslag genomen, alsmede nog een dergelijk stuk, dat reeds ter perse lag.

— Bij dagorder van 22 april heeft de generaal *d'Hautpoul* van zijn vertrek naar Parijs kennis gegeven, en tevens den wensch geuit, dat de regering aan zijn dringend verzoek, om verlenging zijns bestuurs, zal gehoor geven.

— De expeditie naar Kabylie stond, volgens de jongste berigten uit Constantine, gereed op te rukken. Men verwachtte dat de eerste gevechten hardnekkig zouden zijn.

Parijs 2 mei. In de zitting der wetgevende vergadering werd heden beraadslaagd over het wets-ontwerp betreffende de voltooijing van den westelijken spoorweg terwijl daarna de suiker-kwestie aan de orde was.

Te vergeefs namen eenige sprekers van naam het woord, om eenig licht te verspreiden over dit moeijelijk en belangrijk vraagstuk; zij vonden geen gehoor, tot niet geringe ergenis van de belanghebbende suikerfabriekanten en handelaren, waarvan velen uit de departementen zijn gekomen, om den loop der debatten beter kunnen volgen.

— 3 *mei.* — Er is heden weinig belangrijk nieuws. De ontdekking der drukkerij waar de beruchte bulletins waren gedrukt, heeft tot verscheidene arrestatien aanleiding gegeven. Het gerucht liep dat twee leden der wetgevende vergadering in die zaak waren betrokken, namelijk de heeren *Miot* en *Gupqo*. Dewijl de *Moniteur* dit gerucht in zijne kolommen had opgenomen, heeft men daaromtrent den minister van binnenlandsche zaken geïnterpelleerd, die zich bepaald heeft, met te antwoorden, dat de regering niet verantwoordelijk was, voor het *niet-officiele* gedeelte van dat dagblad, en dat hij omtrent de zaak zelve vermeende niet in bijzonderheden te moeten treden. Dit voorval heeft aan een der leden van de uiterste linkerzijde gelegenheid verschaft tegen alle gedachte van opstand bij de bergpartij te protesteren. Men zegt, dat die partij een manifest in dien zin zal openbaar maken.

Heden waren de 5 pct. 91,00 fr.; de 3 pct. 56,50.

Belgie. — *Brussel 2 mei.* Met 53 tegen 19 stemmen heeft de kamer van vertegenwoordigers gisteren aangenomen het wets-ontwerp, betreffende het hypothecair crediet. Zes leden onthielden zich van de stemming.

— Den 26 april heeft over Gent een zwaar onweder gewoed, waarbij de bliksem in de kerk van de gemeente Nazareth is geslagen, en aldaar 4 personen gedood en 15 à 20 gewond heeft. Hij is langs den toren, die grootendeels vernield is, in de kerk gekomen, alwaar ook groote schade aan muren en gewelven is veroorzaakt.

Zeetijdingen.

MIDDELBURG den 5 *mei.* Gisteren is naar zee gezeild het schip *Middelburg*, kapitein M. Roodkerk, van deze stad naar Batavia bestemd.

VLISSINGEN den 6 *mei.* Van Antwerpen bestemd zijn alhier ter reede gekomen: *la Confiance*, N. Hagant, van St. Brieux, met boekweit; *Emblem*, Post, van Nieuw-York, met stukgoederen; *la Plata*, T. Fogelmark, en *Phoenix*, Dierckx, beide van Buenos-Ayres, met huiden; *Amelie*, F. Ornstrom, van Pernambucco, met suiker; *John*, R. Dyer, van Fowey, met potaarde.

PROGRAMMA

VAN DE ALGEMEENE VERGADERING VAN HET

ZEEUWSCH GENOOTSCHAP DER WETENSCHAPPEN,

gehouden op Woensdag den 2 April 1851, in het

Museum te Middelburg.

De Voorzitter, Jhr. B. DE JONGE, opent de vergadering met een beknopt verslag van 's Genootschaps werkzaamheden en lotgevallen sedert de laatst-gehoudene Algemeene Vergadering in Mei 1848.

Hierop worden de deliberatien geopend betrekkelijk het ééne ingekomen antwoord op de, bij het laatst-uitgegeven Programma voorgestelde, vraag: *welke zijn de oorzaken, waaruit het verschijnsel moet verklaard worden, dat de*

(Zie verder het Vervolg.)

VERVOLG van de Middelburgsche Courant van 6 Mei 1851, No. 54.

mannelijke geboorten de vrouwelijke, in eene bijna vaste verhouding, overtreffen?

Ingevolge het advies van 4 der 5 Beoordeelaars wordt er besloten: aan den schrijver toetekennen *de gouden medaille*, *niet* als uitgeloofden *prijs* wegens *volkomene* beantwoording der vraag, maar als *erkennings-blijk* van *het hoogst-verdienstelijke* zijns arbeids; met bijgevoegde bepaling, dat zijne verhandeling onder 's Genootschaps werken zal opgenomen worden, bijaldien hij, na het vereischte gebruik gemaakt te hebben van de aanmerkingen der Heeren Adviseurs, die hem tot dat einde zullen worden medegedeeld, de voorgestelde vraag geheel overeenkomstig het doel des Genootschaps zal hebben beantwoord.

Na de opening van het verzegeld briefje, dat de spreuk der Verhandeling *Mundum numeri regunt* ten opschrift voerde, bleek de schrijver van dezelve te zijn de Heer L. JANSE BZ., Lector in de Natuurkunde alhier en Lid des Genootschaps; die, in de Vergadering tegenwoordig zijnde, deswegens door den Voorzitter, in naam van al de Directeuren en Leden, op de hartelijkste wijze werd geluk gewenscht.

Van de Prijsvragen, in het Programma van 1848 voorkomende, worden de *zes* volgende bij vernieuwing uitgeschreven.

1. *Eene, zoo veel noodig, door eene Kaart of Kaarten opgehelderde, naauwkeurige, geologische beschrijving van de Provincie Zeeland.*
2. *Eene naauwkeurige opgave van de Schaaldieren (crustacea) en Ringwormen (annulata), die aan de Zeeuwsche kusten in zee voorkomen; waarbij tevens de reeds door* BASTER, SLABBER *en* BOMME *vermelde vormen, zoo veel mogelijk nader toegelicht en tot de tegenwoordig aangenomene genera der hedendaagsche Zoölogen herleid moeten worden.*
3. *Eene uit echte, liefst onuitgegevene stukken vervaardigde geschiedenis van de eene of andere Zeeuwsche stad.*
4. Bij de ondervinding, dat onderscheidene heete, zoo besmettelijke als epidémische ziekten in Zeeland zeldzamer heerschen dan in andere gewesten en aldaar ook minder gevaarlijk zijn, althans niet zoo groote verwoestingen aanrigten;

   Een geschiedkundig overzigt — van zoodanige besmettelijke en epidémische ziekten, welke in de laatste twintig jaren in Zeeland geheerscht hebben, — van haren aard en — van haren invloed op het leven der inwoners; met aanwijzing tevens van de gunstige uitkomsten, die in dit opzigt Zeeland boven andere gewesten in ons Vaderland kennen doet; alsmede van de oorzaken, waaraan deze gunstige uitkomsten mogen worden toegeschreven?
5. *Onder welke omstandigheden verkrijgt een Staat, waarin het beginsel van vrijen handel is aangenomen, het regt om het opkoopen van levensmiddelen, althans in deszelfs meest verderfelijk uiterste, tegen te gaan?*

   Wat heeft de ondervinding tot dusverre geleerd omtrent de middelen, hier of elders ten dien aanzien beproefd, hetzij door strafwetten en markt-reglementen, hetzij door tijdelijke belemmering van uitvoer, of dergelijke?

   En welke zijn de meest doelmatige middelen, om met de minst mogelijke belemmering van den vrijen handel aan het hier bedoelde opkoopen paal en perk te stellen, of althans een tijdelijk volslagen gebrek aan voedingsmiddelen op de meest bedreigde plaatsen te voorkomen?
6. *Eene naauwkeurige en, zoo veel mogelijk, volledige geschiedenis van de Rederijkers in de Provincie Zeeland, met aanwijzing van het goede en kwade, bepaaldelijk in dat gewest door hen gesticht, zoo ten aanzien van den Staat en de Godsdienst, als met opzigt tot de Kunsten en Wetenschappen.*

Voorts heeft het Genootschap de *vier* volgende *nieuwe* prijsvragen vastgesteld:

1. *Kan de hulpbehoevende arme in een Staat, waarin men de bedelarij als eene* STRAFBARE *daad beschouwt, geacht worden,* REGT TE HEBBEN *op ondersteuning?*
2. *Welken invloed heeft der Zeeuwen godsdienstige en staatkundige denkwijze uitgeoefend op den gang der Hervorming en de denkwijze harer aanhangers in ons Vaderland, tot op het einde der 17de eeuw?*
3. In den loop der tijden heeft de verbetering van den grond in de Provincie Zeeland, b. v. door vermeerderde aanplanting van houtgewas, en door het droogmaken van stil staande wateren of moerassige streken, gunstig op den gezondheidstoestand der inwoners gewerkt. Intusschen is het er verre af, dat alles verrigt zou zijn, wat ten dien aanzien als wenschelijk en als mogelijk te achten is. Weshalve verlangd wordt:

   Eene beredeneerde aanwijzing der middelen, die tot verdere verbetering nog kunnen worden aangewend.
4. Het mag inderdaad vreemd genoemd worden, dat er tot dus verre geene grondig bewerkte Levensgeschiedenis van den in zoo vele opzigten merkwaardigen Raadpensionaris JACOB CATS bestaat. De schetsen daarvan, in de werken van DE LA RUE, DE CHALMOT, KOK, WITSEN GEYSBEEK, DE LEVENS VAN NEDERL. MANNEN EN VROUWEN en dergelijke voorkomende, berusten, even als die van FEITH vóór zijne uitgave van 's mans werken, bijna uitsluitend op hetgeen de groote man zelf ons in zijn 82jarig leven heeft medegedeeld. Intusschen is er oneindig meer, deels verspreid voorhanden, deels voor opsporing vatbaar, waarin met reden belang zou gesteld worden; als daar zijn: zijne bedijkingen in Staatsvlaanderen, zijn handel met Kloosters en Abdijen en zijne staatkundige werkzaamheden als Pensionaris van Middelburg en daarna van Dordrecht; omtrent al hetwelk, even als in 't algemeen omtrent zijne staatkundige loopbaan en zijne bijzondere lotgevallen, nog zeer weinig is opgeteekend; waarom derhalve gevraagd wordt:

   Eene grondig bewerkte Levensgeschiedenis van JACOB CATS; *en daarbij, als aanhangsel, eene voldoende Bibliographische opgave zijner geschriften.*

De termijn voor de inzending der Verhandelingen, over al de boven vermelde onderwerpen, is gesteld tot den 1 October 1852.

Eindelijk blijft voor een *onbepaalden tijd* uitgeschreven de vraag naar *eene voor elk der vijf Districten van Zeeland afzonderlijke en zoo volledig mogelijke verzameling van de in ieder der Districten voorkomende planten, met zoodanige beschrijving van dezelve als met de wetenschappelijke vorderingen van den tegenwoordigen tijd in de Kruidkunde overeenkomstig is*; in de hoop, dat misschien op die wijze nog eens voldaan zal worden aan den wensch van het Genootschap omtrent de daarstelling eener *Flora Zelandiae*, sedert 1842 reeds meermalen in zijne Programma's kenbaar gemaakt, met bijvoeging van eenige wenken en bepalingen, waarop bij de beantwoording behoort gelet te worden.

De schrijvers, die naar den prijs dingen, mogen hunne namen niet stellen bij de antwoorden, maar moeten dezelve met eene spreuk onderschrijven en er bijvoegen een *verzegeld briefje*, dezelfde spreuk ten opschrift hebbende, waarin hunne namen en woonplaatsen gemeld zijn; voorts moeten zij hunne Verhandelingen in goed leesbaar schrift in de Nederduitsche taal, of ook in de Latijnsche, Fransche of Hoogduitsche, met Romeinsche Letters (naardien het met Hoogduitsche karakters, en onduidelijk geschrevene, niet in aanmerking gebragt wordt), vrachtvrij, en met eene andere hand dan de hunne geschreven, inzenden bij den Secretaris des Genootschaps, [illegible] BORSIUS, Theol. Doct. en Predikant bij de Ned. Herv. Gemeente te Middelburg.

Het zal aan een ieder, zonder eenige uitzondering, vrijstaan, op al de voorgestelde vragen naar den prijs te dingen, zelfs aan de Directeuren en Leden van dit Genootschap; doch ten aanzien van de beide laatstgemelden, onder deze voorwaarde, dat zij niets op hunne Verhandelingen en Biljetten zullen plaatsen, waaruit blijken kan, dat zij in de eene of andere betrekking tot dit Genootschap behooren.

Niemand, wiens verhandeling bekroond wordt, zal vrijheid hebben om dezelve, hetzij geheel hetzij ten deele, afzonderlijk te doen drukken, of in eenig ander werk uit te geven, zonder voorafgaande kennisgeving aan, en bewilliging van deze Maatschappij.

Het Genootschap behoudt aan zich het regt, om, naar goedvinden, tot nut van het algemeen, gebruik te maken van al de toegezonden antwoorden, en dezelve, ofschoon daaraan de prijs niet toegewezen wordt, geheel of ten deele onder deszelfs Verhandelingen te doen drukken, met bijvoeging der zinspreuken door de schrijvers gebruikt, of met uitdrukking van hunne namen, indien zij, daartoe verzocht wordende, dezelve gelieven bekend te maken.

Ook zal het Genootschap gaarne ontvangen alle zoodanige stukken, welke aan hetzelve, door wien het ook zijn moge, worden toegezonden, behelzende eenige nieuwe uitvindingen of verbeteringen van oude waarnemingen over onderscheidene takken van wetenschap, en wat meer tot derzelver opheldering en uitbreiding zou kunnen strekken.

Het Genootschap herinnert den buiten deze Provincie wonende Leden hunne verpligting, om ten minste alle zes jaren eene Verhandeling in te zenden, en verzoekt tevens ieder Directeur en Lid, om ter zijner nagedachtenis, hetzij in zijn leven, hetzij bij zijnen dood, eenige Medaille, eenigerhande zeldzaamheid of eenig belangrijk voorwerp, ter aanvulling en versiering van het Kabinet, of ook eenig hooggeschat boekwerk voor de Bibliotheek, ten geschenke te geven; wordende zoodanige aanbiedingen of erkenningen met een erkentelijk gevoel hoogelijk gewaardeerd, als proeven van belangstellende welwillendheid.

Sedert de laatst gehoudene Algemeene Vergadering zijn benoemd tot LEDEN, de Heeren:

H. KUYPER Gz., Directeur der Directe Belastingen, te Middelburg.
Mr. M. F. LANTSHEER, Secretaris der Stad Middelburg.
M. J. VAN VISVLIET, te Middelburg.
S. DOBBELAER DE WIND, Med. Doct., te Middelburg.
J. P. HASEBROEK, Predikant bij de Ned. Herv. Gemeente te Middelburg.

En in de tegenwoordige Algemeene Vergadering de Heeren:

B. H. CARP, Predikant bij de Engelsche Hervormde Gemeente te Middelburg.
Mr. A. J. VAN DEINSE, Raadsheer in het Prov. Geregtshof van Zeeland, te Middelburg.
A. J. VAN DEINSE, Math. et Phil. Nat. Doct., Lector in de Wis- en Natuurkunde, te Gouda.
Mr. J. DIRKS, Lid van de 2de Kamer der Staten-Generaal en Advocaat, te Leeuwarden.
C. GOBÉE, Officier van Gezondh. der 1ste kl., te Deventer.
H. J. VAN ECK, Phil. Theor. Mag. en Lit. Hum. Doct., te Axel.
W. A. ENSCHEDÉ, Hoogl. in de Wis- en Natuurkunde, te Groningen.
P. J. I. DE FREMERY, Buitengewoon Hoogleeraar in de Wis- en Natuurkunde, te Utrecht.
G. P. F. GROSHANS, Med. Doct. en Lector aan de Klinische School, te Rotterdam.
H. Q. JANSSEN, Predikant, te Vrouwepolder.
J. J. L. TEN KATE, Predikant bij de Nederd. Hervormde Gemeente, te Middelburg.
G. KUYPER Hz., 1ste Luitenant-Ingénieur bij de Koninkl. Militaire Akademie, te Breda.
P. R. D. MULLER, Boekhandelaar, te 's Hertogenbosch.
K. R. PEKELHARING, Predikant bij de Doopsgezinde Gemeente, te Middelburg.
Mr. J. EGBERTS RISSEEUW, Advocaat, te Oostburg.
G. VAN SCHAICK, Predikant, te Dwingeloo. Ridder N. L.
J. H. SCHOLTEN, Hoogl. in de Godgeleerdh., te Leyden.
H. J. SCHOUTEN, Med. Doct., te Amsterdam.
F. J. STAMKART, Doct. in de Wis- en Natuurkunde, te Amsterdam; — en
H. P. TIMMERS VERHOEVEN, Theol. Doct. en Pred. bij de Nederd. Herv. Gemeente, te 's Hage. Ridder N. L.

Ingezonden Stukken.

ASYL STEENBEEK.

De predikanten *Hasebroek* en *ten Kate* hebben op vrijdag den 2 dezer in eene vergadering, waartoe alle belangstellenden zijn uitgenoodigd, verslag uitgebragt over de inrigting aan het het hoofd dezes vermeld. Ook ik ben derwaarts gegaan om eens iets te hooren over eene instelling die mij niet dan bij name bekend was. D[illegible] gehoorde op mij heeft te weeg gebragt, w[illegible] deelen, misschien kan deze mededeeling [illegible] zoo veel nut stichten, dat men op de[illegible] meer aandacht vestigt, dan tot dusver sch[illegible] geschied [illegible]

De eerw. *Hasebroek* heeft in eene vrij uitg[illegible] aanleiding tot de stichting, de locale inrigting van het gebouw, de levenswijze en de regelen van orde waaraan de verpleegden onderworpen zijn, benevens de uitkomsten medegedeeld. Het heeft echter mijne aandacht getrokken dat Zijn Eerw. van de leefregelen slecht enkele en niet alle heeft opgenoemd; misschien heeft Zijn-Eerw. daarmede te groote uitvoerigheid willen vermijden, ofschoon mijns inziens, dit gedeelte belangrijker was dan die uitvoerige bekeerings-geschiedenissen, aan het slot van Zijn-Eerw. verhandeling, die mij min of meer apocrief toeschenen. Ik ontken overigens niet dat in deze verhandeling wel iets belangwekkends hier en daar voorkwam, doch het allerbelangrijkste werd er in gemist, namelijk eene uitvoerige vermelding en beoordeeling van de statuten, de wijze van beheer der gelden, de voorwaarden aan de opneming in het gesticht verbonden, de vereischten der individu's, enz.

Verder kwam het mij voor dat uit de redevoering van ds. *Hasebroek* niet bleek dat deze stichting, andere strekking had, dan om de *gevolgen* van een slecht levensgedrag te keer te gaan, door tijdige afzondering van de ongelukkigen en opwekking tot berouw en boete; terwijl de aan het slot vermelde bekeerings-geschiedenissen moesten dienen om te bewijzen dat dit doel althans bij sommigen bereikt was. Om echter hieruit de nuttigheid of noodzakelijkheid van het bestaan van zoodanig gesticht af te leiden, wil er bij mij niet in. Onwillekeurig kwam mij, het wel triviale, maar, goed verstaan, ware spreekwoord voor den geest: „als de „h..... oud worden zitten ze onder den preekstoel." Of is het niet in den regel zoo, dat menschen die jaren lang met ziel en ligchaam zich aan de wereld en hare genietingen hebben gewijd, ten laatste, als ze oud, zwak en ziekelijk worden, en onbevredigd naar den geest, langzamerhand het laatste tooneel van hun leven zien naderen, eerst zoo als men het noemt stil gaan leven, vervolgens trouw in de kerk gaan, en even voor dat het gordijn valt van niets willen hooren, dan van oefeningen en vrome gesprekken? En is het dan zoo een wonder dat de ongelukkige bewoners van het gesticht *Steenbeek*, die noch van de maatschappij noch van hare eigene werkzaamheid en krachtsinspanning, iets meer te wachten of te hopen hebben, zich ten laatste gewonnen geven voor God?

„Welnu," zal men zeggen, „is dat niet reeds veel gewonnen? moet men zulke diepbeklagenswaardige schepsels „niet onttrekken aan den smaad der wereld en de verwijtingen van haar geweten om ze voor Christus en den Hemel te winnen?"

Antwoord: *Ja*; maar met eenige restrictie.

Wat men wint wordt tot al te duren prijs gewonnen. Men kan ook het goud te duur betalen. Het kwaad wordt niet in den hartader aangetast. Geen *Steenbeek*, met al deszelfs spade bekeeringen, zal den heerschenden geest van losbandigheid noch de onbeschaamdheid der verleiding beteugelen, maar integendeel aanmoedigen en bevorderen. Zoo ik wel verstaan heb, heeft Ds. *Hasebroek* gezegd, dat reeds de behoefte aan een tweede gesticht zich doet gevoelen, nu reeds na 3 jaren van deszelfs bestaan; wat zal het zijn na 6 of 10 jaren?

En geen wonder: is niet het uitzigt op een toevlugtsoord, waar men van alles naar ziel en ligchaam verzorgd wordt, nadat men eerst volgens hartelust, de wereld en de zonde heeft gediend eene aanmoediging om roekeloos en onnadenkend de breede baan der ondeugd te betreden? En wat nu betreft onze verpligting om die ongelukkigen nog zoo mogelijk, in tijds te redden; ik ontken die verpligting niet, maar meen dat het op eene andere wijze kan en behoort te geschieden, dan door hen tot een kloosterleven te voeren. De smaad der wereld is het gevolg en dus de natuurlijke straf voor haar zondig leven, maar het is alleen door zelf daartegen te strijden, dat ze dien kunnen overwinnen. Geen de minste verdienste ligt er in om dien smaad te *ontvlugten*, maar wel om onder de zorgen en beproevingen van het werkelijke leven daartegen te kampen met de wapenen van arbeidzaamheid, nederigheid, dienstvaardigheid, vooral van een levendig berouw en stillen ootmoed voor God. Men trachte de ongelukkigen daartoe te brengen en het zal voor haar zelven en voor de maatschappij nuttiger en stichtelijker zijn, dan ze af te zonderen in een gesticht, waar ze buiten de bepaalde uren van gedwongen arbeid niets te doen hebben dan psalmen te zingen en gebeden opzeggen.

Of het gebrek aan aandacht van mijnen kant geweest is, dan of indedaad de eerw. redenaar het niet vermeld hebbe, weet ik niet, maar het laatste aannemende komt het mij voor een wezenlijk gebrek te zijn geweest in het verslag, dat de toehoorders in het onzekere bleven voor *welke* personen, *Steenbeek* eigenlijk is gesticht. Zoo het alleen is voor die vrouwen die in zoogenaamde publieke huizen haar eerloos bedrijf zoo lang mogelijk hebben uitgeoefend, dan is deze stichting mijns inziens om boven aangevoerde redenen gansch niet aanbevelenswaardig. Maar indien daar ook opgenomen worden jonge dochters, die door onbezonnenheid of zwakheid gevallen zijn, die beschaamd en bedroefd over haren val de wereld zouden wenschen te ontvlugten, dan acht ik *Steenbeek* hoogst schadelijk. Kieschheid verbiedt over een zoo teeder punt in uitwijding te treden, dit eenige zij er van gezegd, dat die ongelukkigen op eene geheel andere wijze behooren te worden te regt gebragt. Ouders, broeders, zusters, vrienden, onderwijzers, leeraars van de godsdienst vooral, behooren zich de zoodanige aan te trekken, niet door eene even hatelijke als doellooze kerkelijke censuur, maar door het evangelie van vergeving en vertroosting. Men zij daarbij er op bedacht om die ongelukkigen in de gelegenheid te stellen om door eigen vlijt en krachtsinspanning op eene eerlijke wijze in hun onderhoud te voorzien, opdat zij in staat zijn de achting te herwinnen van de menschen met en onder welke zij leven, die zij voor eenen tijd verloren hadden.

Te wenschen ware het dat *Steenbeek* door gebrek aan bewoonsters kon gesloopt worden. Dit zou wel wat meer stof tot blijdschap geven, dan dat de behoefte aan een tweede

gestichten doet gevoelen, want het is wel waarschijnlijk dat de vermeerdering van de holen van ontucht en liederlijkheid gelijken tred zal houden (in evenredigheid altoos) met de vermeerdering van gestichten tot verpleging en bekeering. Het boekje „het Huis-altaar," waarvan ds. *Ten Kate* een verslag gegeven heeft, bevat voor 80 cents heel wat stichtelijks.

Maar om het te koopen .... het is eene gift aan *Steenbeek*, en alles hangt er van af hoe men over die instelling denkt.

Overigens aan stichtelijke lectuur is er voorwaar in onze dagen geen gebrek!

3 Mei 1851. ***

Advertentiën.

Mijne geliefde Echtgenoote, MARIA FAASSE, beviel heden zeer voorspoedig van een welgeschapen *ZOON* (MACHIEL ADRIAAN), zijnde haar zevende achtereenvolgende uit onzen echt.

VEERE Schipper DE RUYTER.
den 1 Mei 1851.

Algemeene kennisgeving.

Door Gods goedheid beviel heden voorspoedig van eene welgeschapene *DOCHTER*, ELISABETH DE WOLFF, geliefde Echtgenoot van

MIDDELBURG PR. LOOIS.
den 3 Mei 1851. Broodbakker.

Eenige kennisgeving.

Gevoelig voor de vele bewijzen van hartelijke deelneming mij, tijdens de ziekte en bij het overlijden mijner geliefde Echtgenoot betoond, betuig ik aan allen, ook namens mijne wederzijdsche Ouders, Broeders en Zusters, den opregtsten dank.

J. VAN NEDERVEEN.

Nederlandsche Maatschappij
van
ALGEMEENE RENTE-VERZEKERING
te ***AMSTERDAM.***

De ondergeteekenden, Commissarissen en Leden der Commissie van Toezigt van bovengenoemde Maatschappij, onder Directie van de Heeren G. MEIJNTS en E. H. VAN DER MEULEN, hebben, ingevolge Art. 33 der Statuten, in hunne Vergadering, dato 17 dezer, met alle naauwkeurigheid nagezien: de door Directeuren gehouden *Administratie* over het Maatschappelijk jaar 1850—1851, en daarbij bevonden de BOEKEN, BESCHEIDEN en BALANS te zijn in de beste orde, zich tevens op nieuw overtuigd hebbende van den *gunstigen toestand* en *de gedurige toeneming der Maatschappij*; vermeenende zij alzoo alle reden te hebben, dezelve voortdurend aan de belangstelling hunner Landgenooten aan te prijzen.

J. TER MEULEN.	BD. KOOIJ JNZN.
J. PASSAVANT.	J. W. F. MATTHES.
D. D. BUCHLER.	G. SCHLEGEL.
M. E. VAN HARLINGEN.	JB. DE VOS JZN.
Commissarissen.	*Leden der Commissie.*

Directeuren van bovenstaande Maatschappij adverteren, dat de COUPONS, vervallende primo Mei 1851, zullen betaald worden, als: voor de Eerste Societeit, 1ste kl. *f* 3.38, 2de kl. *f* 3.55, 3de kl. *f* 3.85, 4de kl. *f* 4.19; 5de kl. *f* 4.63, 6de kl. *f* 7.54, 7de kl. *f* 7.90 — en voor de Tweede Societeit, 1ste kl. *f* 3.20, 2de kl. *f* 3.40, 3de kl. *f* 3.60 4de kl. *f* 3.80, 5de kl. *f* 4.— 6de kl. *f* 4.40, 7de kl. *f* 5.20, en wel voor Amsterdam ten kantore van de heeren DI GAZAR, FRANKEN & C., en voorts bij heeren Agenten.

De TWEEDE SOCIETEIT alsnu *gesloten* zijnde, is de deelneming in de DERDE SOCIETEIT *opengesteld*, volgens Art. 7 der Statuten en derzelver wijziging, waartoe de gelegenheid bestaat voor het 1ste, 3de, 4de en 5de district van Zeeland, bij den heer J. VERHEIJ, agent te Middelburg, Pijpstraat N. no. 225.

Amsterdam, G. MEIJNTS, E. H. v. D. MEULEN,
30 *April* 1851. *Directeuren.*

MIDDELBURGSCH BEGRAFENIS FONDS.

De Directie van bovengenoemde Inrigting maakt bij deze aan hare Stadgenooten bekend, dat in hare Vergadering van den 29 April ll. is besloten, uit aanmerking den voordeeligen stand van dit Fonds, alle inschrijving- en administratiekosten af te schaffen, zoodat door hare leden voortaan niets zal te betalen zijn dan eenvoudig de vastgestelde Contributiën.

Ook zullen van nu voortaan de Inschrijvingen van nieuwe Leden, zoomede van hen die verlangen uit andere Fondsen over te komen geheel kosteloos zijn; de laatste ook onder genot der vroeger vastgestelde bepaling van dadelijk regt op uitkeering.

Middelburg den 5 Mei 1851.

P. DE MARET TAK.
ABM. VAN DEN BROECKE Az. } Commissarissen.
J. F. FAK BROUWER.

J. A. DE WAAL, Directeur.

Op HEDEN den 6 Mei 1851, des avonds ten 7 ure zal, ten overstaan van den Notaris *Abm. van den Broecke Az.* en getuigen, te Middelburg, in *het Nederlandsch Logement*, in de Abdij, in het openbaar bij opbod en afslag worden te koop gepresenteerd:

1. Een WINKELHUIS en ERVE, staande en gelegen binnen Middelburg, op de Vlasmarkt, Wijk L. No. 10.
2. Een PAKHUIS en ERVE, staande en gelegen binnen Middelburg, in de korte Geere, Wijk K. No. 356.

Beide daags vóór en op den dag der Verkooping voor ieder te zien, van des voormiddags 10 tot des namiddags 4 ure.

De TIMMERMAN *J. van Velthoven*, te Vlissingen, is verhuisd naar de Korte Walstraat, Wijk H. No. 198.

De vroeger aangekondigde Verkooping van eene ten jare 1846 geheel nieuw gebouwde HERBERG en WINKELHUIS, genaamd *WELTEVREDEN*, staande op het Dorp NIEUWLAND, op den hoek van de Vreestraat, gemerkt A. No. 40, is bepaald op Woensdag den 7 Mei 1851, des namiddags ten 2 ure, in de gemelde Herberg.

Dezelve is daags vóór de Verkooping te bezigtigen, op vertoon van een Toegangbiljet, te bekomen ten Kantore van den Notaris *D. J. van der Horst Serlé*, te Middelburg, alwaar omtrent de voorwaarden van verkoop nadere inlichtingen kunnen worden verkregen.

OPENBARE VERKOOPING op Dingsdag den 13 Mei en volgende dagen, te Middelburg, op de Vlasmarkt, Wijk L. No. 10, ten overstaan van den Notaris *Abm. van den Broecke Az.* en getuigen van een zindelijken **INBOEDEL**, bestaande in een Mahonyhouten Spiegelbureau, een geschilderd Kabinet, uitrekkende Speel- en andere Tafels, Stoelen, Spiegels, Schilderijen, Prenten in Lijsten met Glazen, een Ledikant, Bedden met toebehooren, gemaakt Linnen, Porselein, Glas- en Aardewerk, Koper-, Tin- en IJzerwerk, een Hangklokje, een Franklin, een Kagchel, een Schrijf-Lessenaar; wijders eenige WINKELGOEDEREN als: Theebussen, Doozen, Tabakstonnetjes, Toonflesschen, Drankkruiken, een Koffijmolen, Maten en Gewigten, een Oliebak met Maten, een Kerfbank, een Tabaks-As, een Slijpsteen, een steekwagen, Drankstellingen en Vaatwerk; voorts eene partij TABAK, SIGAREN, STIJFSEL, SUIKERIJ, WIJNEN, LIKEUREN, STERKE DRANKEN, AZIJN en meer andere Goederen.

Alles op Maandag den 12 Mei 1851, van 's morgens 9 tot 12 en 's namiddags van 2 tot 6 ure voor een ieder te zien.

PIANINO'S.

Wederom ontvangen nieuwe sierlijk bewerkte Palisander en Mahonyhouten PIANINO'S, uit de Fabriek van den Heer *Schmidt*, te Rotterdam en de beste Fransche Fabrieken, en voor welker deugdzaamheid de ondergeteekende instaat, tot billijke Prijzen te Koop en te Huur.

P. J. DE CLOEDT, Noordzijde van den Dam.

K. BAART,
LANGENDELFT, B. No. 146,
berigt de ontvangst der *Nieuwste Stalen* van **TAPIJTEN**, tegen *Fabrieks-prijzen.*

De ondergeteekende berigt bij deze aan zijne geëerde Begunstigers, dat hij verhuisd is uit den Langendelft naar het KLEIN SCHUTTERSHOF, hetzelve minzaam aanbevelende tot het geven van Diners, Bruiloften, Vergaderingen, Kinder-Gezelschappen als anderzins, en zijne Groote Zaal tot het houden van ... aanbeveelt in het door hem gedurende vijftien jaren binnen deze Stad uitgeoefend vak, belovende zich het in hem gestelde vertrouwen, door eene accurate bediening volkomen waardig te maken. Verzoekt ieders gunst en recommandatie.

B. M. VAN LODENSTEYN,
Kok en Pastijbakker.

Op morgen (Woensdag) zal de ondergeteekende zijn Winkel openen in den Langendelft, B. 126, in het huis laatst bewoont door den Heer *B. M. van Lodensteyn*, als **KOEK- en BANKETBAKKER** en in **CONFITUREN**, beveelt zich bij deze, bij eene zindelijke en civiele bediening, minzaam in de gunst zijner Stad- en Landgenooten aan.

Middelburg, 6 Mei 1851.

F. DIKKENBERG, Pz.

De ondergeteekende, buiten vaste betrekking zijnde, biedt zich aan als TAFELBEDIENDE, als OPPASSER en tevens tot het schoonmaken van BOEKEN en het verrigten van Commissien. — Gedurende acht jaren als Huisknecht in ééne Dienst geweest zijnde, kan hij goede getuigenis uit dezelve overleggen.

J. MONDEEL JR.,
Adres Verwerijstraat, Wijk N. No. 137.

Door toeval terstond een HUIS te huur op de Oostzijde der Oude Haven te Vlissingen; te bevragen bij den Boekhandelaar *Mestdagh* aldaar.

Terstond te huur het HUIS, genaamd *DE EENDRAGT*, op de Varkenmarkt; adres in de 's Gravenstraat, Lett I. 286.

SCHRIJF-INKT VAN H. STEPHENS.

De thans algemeen in gebruik zijnde soorten van dezen met roem bekenden Fabrikant, verdienen de voorkeur boven andere Inkten, zoo door zuiverheid als vloeibaarheid.

Het schrift van vóór een aantal jaren, waarvoor deze Inkt gebruikt is, is nog even git zwart, alsof het slechts eenige dagen geleden geschreven was. Het gebruik van Stalen Pennen heeft op de zwarte en blaauwe Inkt volstrekt geenen invloed.

Men heeft de volgende soorten:

1. Blaauw-zwarte Inkt in Kruikjes van verschillende grootte.
2. Blaauwe Inkt.
3. Roode Inkt.
4. Inkt tot het copiëren van Brieven enz.
5. Inkt tot het merken van Linnengoed.

DEPOTS:

Te *Middelburg*, bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS; te *Vlissingen*, bij P. C. VERHOEFF; te *Zierikzee*, bij P. D. J. QUANJER; te *Goes*, bij L. DE FOUW, en te *Sluis*, bij T. J. JANSEN.

Nog te bekomen, zoo lang de geringe voorraad strekt, tegen *f* 7, de VIJF EERSTE JAARGANGEN (1843—1847) van

de Huisvriend;

gemengde Lectuur
voor Burgers in Stad en Land.
Verzameld door J. J. A. GOEVERNEUR, gebonden in nette Cartonnen Banden.

Afzonderlijke Jaargangen tegen *f* 1,75. Ieder Deel bevat 26 vellen druks, ieder vel ongeveer 50, te zamen alzoo omstreeks 1500 bladzijden gewoon groot 8vo. inhoudende. Het Tijdschrift *de Vaderlandsche Letteroefeningen* geeft bij zijne aankondiging van het vijfde Deel van dit Werk de volgende recensie:

„Wij haasten ons van heeler harte te betuigen, dat de Huisvriend ons zeer welkom was, dat hij aan zijn doel blijft beantwoorden, en dat den heer GOEVERNEUR in vollen nadruk de eere toekomt van zijne moeijelijke taak met den gelukkigsten uitslag te volbrengen. Wie eene onderhoudende, afwisselende, nuttige en aangename lectuur verlangt, in eenen goeden geest geschreven, nu eens ernstig, dan vrolijk, doorgaans in behagelijken stijl, die schaffe zich den Huisvriend aan. Boven vele Tijdschriften en Albums van dien aard verdient hij de voorkeur, om den goeden geest, ... het geheele plan en de uitvoering doorstraalt. De Inhoud is verdeeld in Schetsen, Verhalen, Volks-overleveringen enz.; in bijdragen tot Natuur-, Landen- en Volken-kennis; in stukjes, ons Maatschappelijk, Burgerlijk en Huiselijk Leven betreffende, in kleine Stukjes van gemengden Inhoud, in Gedichten en Rijmen. In ieder van deze Rubrieken zal men veel aantreffen, wat men met groot genoegen, dikwijls met veel aandoening, niet zelden tot wezentlijk nut lezen zal. De Stukken mogen van onderscheidene waarde zijn, over het algemeen zal men de keuze moeten goedkeuren, en het zegt niet weinig, op den duur dezen lof te blijven verdienen. Moge dan de Huisvriend bij velen in Stad en Land met vriendelijkheid worden ontvangen, en daardoor beloond worden voor de moeite, die hij zich getroost! Ons blijft eene komst eene welkome verschijning, en wij geven hem eene goede getuigenis op zijne reize mede. Hij blijve ons lang bezoeken!"

De Jaargang 1851 wordt weder als de vorige Jaargangen *bij inteekening* uitgegeven, tegen *f* 3, tot welke Inteekening bij alle Boekhandelaren gelegenheid is.

Groningen, December 1850.

ERVEN C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

VOOR SCHOOL- EN HUIS-ONDERWIJS.

Bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS, Boekhandelaars te MIDDELBURG, is uitgegeven en alom verkrijgbaar:

1. **P. LEUPEN, zes Leestafels** in Plano. Prijs *f* 1, 50.
2. ——— **Eerste Leesboekje voor Kinderen**, ... PRINSEN, vijf Stukjes ... 55 cts.
3. ——— **Practische Handleiding tot het Elementair Teekenen**, met negentien Platen; tweede Druk. Prijs *f* 1.
4. **A. GOUKA, Handleiding tot het Lijnteekenen**, bevattende het construëren van Meetkundige Werkstukken, inzonderheid ten gebruike der *Industrie-School*; tweede Druk. Prijs 35 cts.
5. ——— **Wis- en Werktuigkundig Rekenboek**, naar aanleiding van het Volks Wis- en Werktuigkundig Leer- en Leesboek des Heeren J. W. L. VAN OORDT, uitgegeven door de Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, ten dienste van gevorderde Leerlingen. Prijs 75 cts.
6. ——— **Vragen en Voorstellen over de beginselen der Rekenkunst.** — Prijs 25 cts.
7. ——— **Vragen en Voorstellen over de eerste en voornaamste gronden en regelen der algebra of Stelkunst.** — Prijs 30 cts.
8. ——— **Beginselen der Meetkunst**, met eene uitslaande Plaat. — Prijs 40 cts.
9. **H. SLUYTERS, aardrijkskundige Beschrijving van de Provincie Zeeland**, ten dienste der Scholen.
   3de onveranderde uitgave . . . . . 35 cts.
   Met een Kaartje van Zeeland . . . 60 —
   Hetzelve op best Papier met idem . 80 —
   Het Kaartje afzonderlijk . . . . . 25 —
10. **Korte Levensschetsen van eenige vermaarde en verdienstelijke Zeeuwen.** Prijs 25 cts.
11. **J. P. BOURJÉ, Leesboek** ... **en Gewigten**, uitgegeven op aanbeveling der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*. Prijs 35 cts.

De Fransche Taal zuiver, sierlijk en eigendommelijk te leeren, is niet zoo gemakkelijk te verkrijgen als men welligt denkt; — zoo algemeen die Taal gesproken en gelezen wordt, zoo algemeen is ook de gebrekkige en oneigenlijke uitspraak van sommige woorden.

De Heer *F. C. ROUD*, vroeger Onderwijzer alhier, en die zelfs meermalen aan Franschen les gaf, om hunne Taal grammaticaal en zuiver te leeren uitspreken, heeft een Werkje uitgegeven, dat als eene uitmuntende handleiding mag beschouwd worden om de moeijelijkheden der uitspraak te boven komen; het draagt den titel van:

VOCABULAIRE DE LA PRONONCIATION FRANÇAISE,
en is zoo wel geschikt voor School- en Privaat-onderwijs, als voor zelf-oefening.

Zoo lang de overig zijnde Exemplaren zullen strekken, is hetzelve, tegen den verminderden Prijs van 20 cents, te bekomen bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS, Boekhandelaars te *Middelburg*.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.